

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa
tel. 22 376 85 00, fax 22 376 85 99
mcps@mcps.com.pl, www.mcps.com.pl
www.facebook.com/mcpswarszawa/

Mazowsze.
serce Polski

POROZUMIENIE
DLA TRZEZWOŚCI

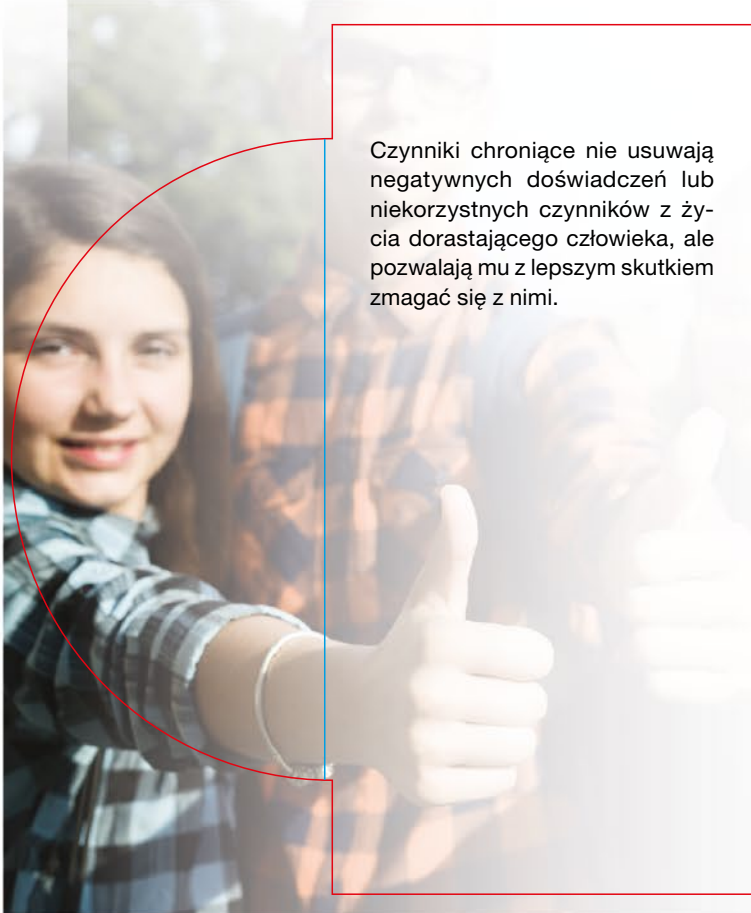
**CO CHRONI
DZIECI I MŁODZIEŻ**

**PRZED SIĘGANIEM
PO NARKOTYKI?**

Co chroni dzieci i młodzież przed sięganiem po narkotyki?

Od prawie pół wieku badacze na całym świecie poszukują odpowiedzi na pytania, jakie elementy sprzyjają, a jakie chronią dzieci i młodzież przed używaniem substancji psychoaktywnych. Elementy te zostały określone jako **czynniki chroniące i czynniki ryzyka**. Obecnie kładzie się nacisk na tzw. czynniki chroniące.

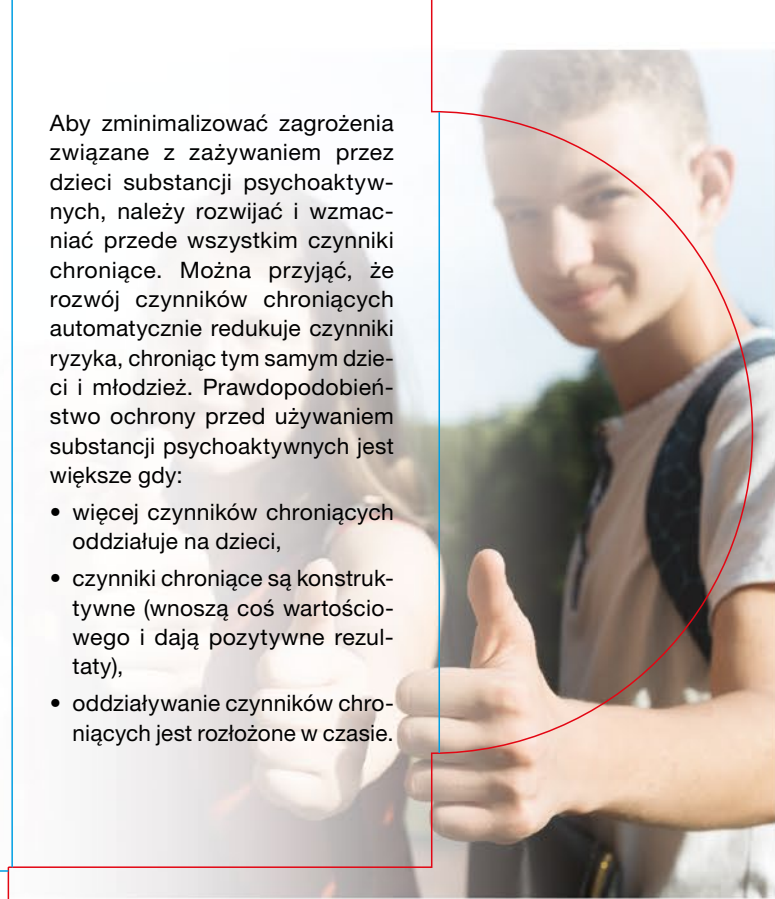
Proces rozwojowy, za pomocą którego dzieci nabywają umiejętności korzystania z zewnętrznych i wewnętrznych zasobów, aby osiągnąć dobre przystosowanie i pozytywną adaptację pomimo przeszłych lub obecnych trudności, bądź nawet traumatycznych doświadczeń nazywamy rezyliencją.

Czynniki chroniące nie usuwają negatywnych doświadczeń lub niekorzystnych czynników z życia dorastającego człowieka, ale pozwalają mu z lepszym skutkiem zmagać się z nimi.

Wyróżniamy pięć modeli działania czynników chroniących:

- **równoważenie ryzyka** zakłada, że czynniki chroniące bezpośrednio oddziałują na zachowanie, równoważąc wpływ czynników ryzyka,
- **redukowanie ryzyka** zakłada, że czynniki chroniące współdziałają z czynnikami ryzyka i zmniejszają (redukują) ich wpływ na zachowanie,
- **uodpornienie na ryzyko** zakłada, że umiarkowany poziom ryzyka może uodparniać i przygotowywać osobę do nowych, trudniejszych wyzwań. Wedle tego modelu, zarówno zbyt mały, jak i zbyt duży poziom ryzyka jest niekorzystny dla zdrowego rozwoju,
- **stabilizujący ryzyko** – obecność czynnika chroniącego zmniejsza wpływ ryzyka i utrzymuje częstość niepożądanego zachowania na stałym, niskim poziomie (stabilizuje je),
- **względnie redukujący ryzyko** – obecność czynnika chroniącego zmniejsza częstość niepożądanego zachowania, ale nie jest w stanie utrzymać go na stałym niskim poziomie.

Aby zminimalizować zagrożenia związane z zażywaniem przez dzieci substancji psychoaktywnych, należy rozwijać i wzmocnić przede wszystkim czynniki chroniące. Można przyjąć, że rozwój czynników chroniących automatycznie redukuje czynniki ryzyka, chroniąc tym samym dzieci i młodzież. Prawdopodobieństwo ochrony przed używaniem substancji psychoaktywnych jest większe gdy:

- więcej czynników chroniących oddziałuje na dzieci,
- czynniki chroniące są konstruktywne (wnoszą coś wartościowego i dają pozytywne rezultaty),
- oddziaływanie czynników chroniących jest rozłożone w czasie.

Czynniki chroniące:

- **czynniki związane z dzieckiem** dotyczą funkcji poznawczych, temperamentu, emocji, sprawczości, poczucia własnej wartości, umiejętności społecznych i obiektywnej wiedzy,
- **czynniki związane z rodziną** dotyczą głównie bliskich relacji, bezpieczeństwa, jasnych zasad, monitorowania czasu wolnego i prozdrowotnej postawy rodziców,
- **czynniki związane z grupą rówieśniczą** dotyczą przynależności do wartościowej grupy rówieśniczej, w której otrzymują akceptację i bezpieczeństwo, a jednocześnie brak akceptacji dla zażywania substancji psychoaktywnych,
- **czynniki związane ze szkołą** dotyczą zainteresowania nauką i dążenia do sukcesów edukacyjnych, życzliwości i kompetencji nauczycieli, swobody i bezpieczeństwa w grupie klasowej,
- **czynniki społeczno-kulturowe** dotyczą bezpiecznego sąsiedztwa, ograniczonego dostępu do substancji psychoaktywnych, wpływu mediów i popkultury.